

โรคเบาหวาน (Diabetes)

ปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) สำนักระบาดวิทยา ได้รับรายงานข้อมูลเพิ่มมาตรฐานจำนวน 43 แฟ้ม จากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งรับข้อมูลจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทั่วประเทศ 76 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) แฟ้มที่ใช้ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยแฟ้ม Person Chronic และ Diagnosis จากฐานข้อมูลผู้มารับบริการในสถานพยาบาลของรัฐที่มีสัญชาติไทย ตามการวินิจฉัยโรคที่มีรหัส ICD-10 ได้แก่ E10-E14 และข้อมูลผู้เสียชีวิตได้จากข้อมูลมรณบัตรร่วมกับหนังสือรับรองการตายจากสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยข้อมูลดังกล่าวได้ถูกนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรม Disease Surveillance ที่จัดทำโดยสำนักระบาดวิทยา

จากฐานข้อมูลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่เข้ารับบริการในสถานพยาบาลของรัฐ ผู้ป่วยสะสม รวม 1,219,161 ราย ความชุก 1,863.39 ต่อประชากรแสนคน ผู้เสียชีวิต 12,074 ราย อัตราตาย 18.45 ต่อประชากรแสนคน

ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยรายใหม่ 393,887 ราย คิดเป็นอุบัติการณ์ 602.03 ต่อประชากรแสนคน ซึ่งมีแนวโน้มคงที่ขยับไม่ลดลง (รูปที่ 1) ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 228,040 ราย อัตราป่วย 685.07 ต่อประชากรแสนคน เพศชาย 165,847 ราย อัตราป่วย 516.02 ต่อประชากรแสนคน อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิงเท่ากับ 1 : 1.3 กลุ่มอายุที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มอายุมากกว่าหรือเท่ากับ 60 ปี อัตราป่วยเท่ากับ 1,726.43 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ กลุ่มที่มีอายุ 50 - 59 ปี (1,376.06), 40 - 49 ปี (697.31), 30 - 39 ปี (242.17), 15 - 29 ปี (59.12) และต่ำกว่า 15 ปี (15.02)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับรายงานสูงสุด อัตราป่วยเท่ากับ 697.22 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา ภาคเหนือ (690.45) ภาคกลาง (523.61) และภาคใต้ (451.88) (รูปที่ 2) จังหวัดที่มีอัตราอุบัติการณ์ต่อประชากรแสนคนสูงที่สุด คือ จังหวัดจันทบุรี อัตราป่วยเท่ากับ 1,711.66 รองลงมา คือ นครนายก (1,331.32) พิษณุโลก (1,167.33) ขอนแก่น (1,064.25) ฉะเชิงเทรา (1,000.73) ลพบุรี (961.60) สิงห์บุรี (960.38) ชลบุรี (932.19) อำนาจเจริญ (923.43) และเลย (921.68) (รูปที่ 3)

ผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีภาวะแทรกซ้อน 41,897 ราย ร้อยละ 10.64 เป็นภาวะแทรกซ้อนทางไตสูงสุด 14,091 ราย (33.63) รองลงมา ภาวะแทรกซ้อนทางตา (diabetic retinopathy) 9,112 ราย (21.75) ภาวะแทรกซ้อนทางประสาท 7,200 ราย (17.19) ภาวะแทรกซ้อนทางหลอดเลือดแดง 5,289 ราย (12.62)

และภาวะแทรกซ้อนหลายอย่าง 5,289 ราย (12.62) จากการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงโรคไม่ติดต่อและการบาดเจ็บปี พ.ศ. 2558 โดยสำนักโรคไม่ติดต่อร่วมกับสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 - 12 พบว่า มีการสูบบุหรี่ในปัจจุบัน ร้อยละ 21.30 การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (36.20) การรับประทานผักและผลไม้ เฉลี่ยมากกว่า 5 หน่วยมาตรฐาน ใน 7 วันที่ผ่านมา (24.30) ภาวะน้ำหนักเกิน BMI ≥ 25 kg/m² (30.50) และภาวะอ้วน BMI ≥ 30 kg/m² (7.50)

สรุป ปี พ.ศ. 2558 อุตบัติการณ์ผู้ป่วยโรคเบาหวาน ที่มารับบริการในสถานพยาบาลภาครัฐมีแนวโน้มคงที่ อัตราส่วนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสูงอายุ พบในกลุ่มที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบผู้ป่วยสูงสุด ผู้ป่วยโรคเบาหวาน มีภาวะแทรกซ้อนร้อยละ 10.64 ส่วนใหญ่มีภาวะแทรกซ้อนทางไต อย่างไรก็ตาม ความครอบคลุมของการคัดกรองผู้ป่วยที่มีภาวะเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน และภาวะแทรกซ้อนจะส่งผลต่อจำนวนผู้ป่วยโรคเบาหวานรายใหม่ และจำนวนผู้ป่วยโรคเบาหวานที่มีภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ในแต่ละปีด้วย ซึ่งพบว่าความครอบคลุมในการคัดกรองโรคเบาหวานนั้นค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ 56.5 นอกจากนั้น สถานการณ์การเสียชีวิตก็ต่ำกว่าความเป็นจริง เนื่องจาก ข้อมูลสาเหตุการเสียชีวิตในมรณบัตรส่วนใหญ่มักจะแสดงเฉพาะสาเหตุสุดท้ายที่ทำให้เสียชีวิต ซึ่งมักจะไม่ใช่สาเหตุเกิดจากโรคเบาหวาน แต่หากพิจารณาจากข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยง พบว่า ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าสถานการณ์ผู้ป่วยโรคเบาหวานในปัจจุบันและในอนาคตจะยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และเพื่อการติดตามประเมินสถานการณ์โรคเบาหวานได้ถูกต้องขึ้น จึงควรมีการพัฒนากระบวนการทั้งข้อมูลการเจ็บป่วย และข้อมูลการเสียชีวิต

หมายเหตุ อุตบัติการณ์หมายถึงผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยรายใหม่ ที่มีสัญชาติไทย มีชื่ออยู่ตามทะเบียนบ้านในเขตรับผิดชอบและอยู่จริง และประชากรที่มาอาศัยอยู่ในเขตรับผิดชอบแต่ทะเบียนอยู่นอกเขตรับผิดชอบ

ผู้เรียบเรียง

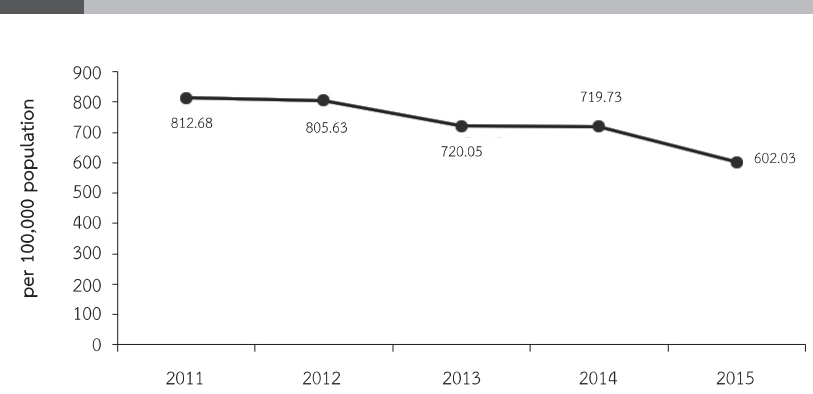
อมรา ทองหงษ์

บรรณาธิการวิชาการ

นพ.อรรถเกียรติ กาญจนพิบูลวงศ์

Fig.1

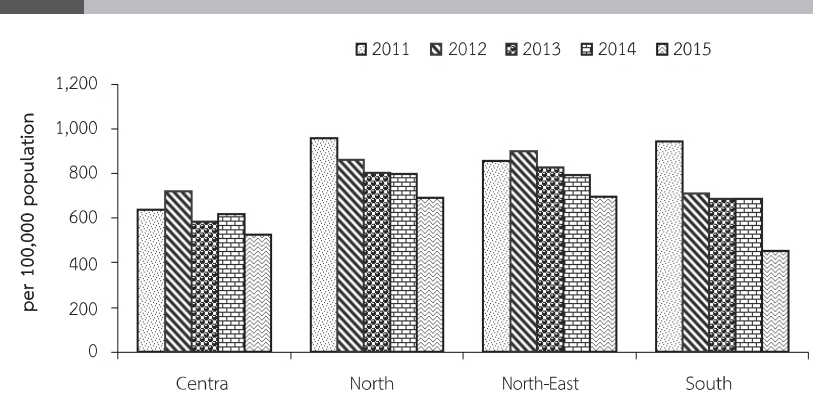
Incidence of diabetes per 100,000 populations, by year, Thailand, 2011 - 2015

Source : Information and Communication Technology Center, Permanent Secretary Ministry of Public Health

Fig.2

Incidence of diabetes per 100,000 population, by region, Thailand, 2011 - 2015

Source : Information and Communication Technology Center, Permanent Secretary Ministry of Public Health

Fig.3

Reported cases of diabetes per 100,000 population by province, Thailand, 2015

